

VOGELREIS POLEN 1998

Bialowieza Biebrza Vallei

Paul Heitkamp, Niek Oosterveen en Dick Poppe

Vogelreis naar Polen van 25 april t/m 5 mei 1998

Zaterdag 25 april

Met 25 mensen van de Twentse Vogelwerkgroep vertrekken we met drie gehuurde Mercedesbusjes 'Sprinter' om 07.00 uur vanaf grensovergang De Poppe. Het is mooi, helder weer en ook voor de komende dagen is de weersverwachting gunstig!

Tijdens de route over de Autobahn wordt er natuurlijk al druk op vogels gelet. Nadat er onderweg en tijdens onze eerste rustpauze bij Peine (10.00 uur) in totaal o.a. 'tig' Buizerds, ruim 150 Rode Wouwen, een Zwarte Wouw, Bruine Kiekendief en twee Sperwers zijn waargenomen, komen we echt goed op dreef tijdens de middag eetpauze bij de grote Raststätte ter hoogte van Bad Saarow-Pieskow (13.00 uur). Tijdens het consumeren van broodjes en drankjes kunnen we hier onder goede weersomstandigheden zowaar genieten van een rustig omhoog schroevende Zeearend (met duidelijk witte staartpenen).

Vanaf dit punt zien we twee ooievaars, een Rode Wouw, een Raaf en enkele Buizerds. Het laatste deel van het traject door oostelijk Duitsland zien we niet meer zo veel vogels, maar des te meer vrachtwagens. Met name de laatste kilometers voor de grens staan er lange rijen vrachtauto's op de rechter deel van de rijbaan geparkeerd.

Om circa 15.30 uur is het eerste busje de Poolse grens gepasseerd. Helaas verloopt de grenspassage voor de andere twee busjes niet probleemloos; de groene kaarten blijken bij controle niet in orde te zijn! Dankzij de moderne communicatiemogelijkheden (telefoon en fax) wordt ruim twee uur later alsnog de gehele groep vogelaars plus busjes toegelaten op Poolse bodem. Eenmaal onderweg in Polen valt behalve de slechte staat van de weg (diepe spoorvorming) aanvankelijk nogal op dat er door sommige vogelaars niet meer zozeer in de lucht werd getuurd, maar vooral naar de berm wordt gekeken, waarbij andersoortige determinaties worden genoemd (roodborstjes, gele kwikken, wipgatjes; overigens steeds in vrouwelijk kleding). Een ander opvallend fenomeen zijn de driehoekige waarschuwborden met daarop afgebeeld een voetganger (soms met een fles in de hand), welke op het punt staat aangereden te worden door een auto. Mogelijk mede vanwege het meer berm gericht kijkgedrag worden er tijdens het traject door Polen veel minder roofvogels gezien dan in Duitsland (slechts enkele Buizerds en een Bruine Kiekendief; Ooievaars zien we echter steeds vaker (in totaal tenminste 6 bezette nesten, waarvan één boomnest).

Verder o.a. nog drie Kraanvogels op de akker en 'tig' reeën (o.a. een groep van 9). Om circa 20.15 uur arriveren we bij het nabij de stad Poznan gelegen Motel met de welluidende naam Osrodek Wypoczynkowy Strezeszynek.

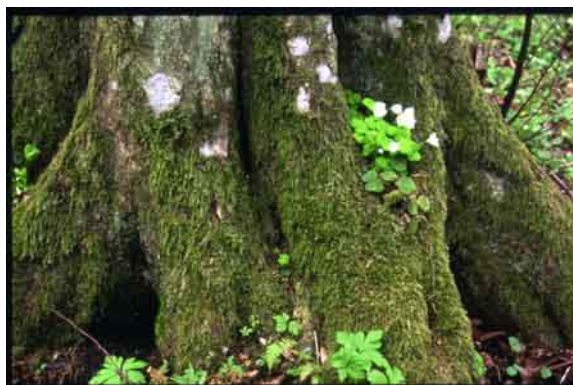
Zondag 26 april

Nadat al verscheidene reisgenoten in de vroege ochtend zijn gaan vogelen rond het Motel (o.a. Noordse Nachtegaal en veel Appelvinken) worden we bij het inladen van de bagage pijnlijk verrast; van twee busjes blijken aan de voorzijde de complete knipperlicht-sets te zijn gestolen! Prompt wordt aan de firma-aanduiding “KAV” op de busjes een nieuwe betekenis toegekend: “Kan Alles Vanaf”. Na een telefoontje verschijnt na enige tijd later de plaatselijke “Politica”. Typierend voor de lokale folklore is dat de dienstdoende politiefunctionaris een aanbod van een kopje koffie afslaat, maar vervolgens wel gretig een pilsje accepteert. Voor het feitelijke proces verbaal moeten we ons begeven naar het politiebureau in het centrum van Poznan. Lichtelijk gehinderd door het tot op straat hoorbare getik van de typemachine kunnen we nog het territoriale roepje van de Zwarte Roodstaart beluisteren tijdens het wachten voor het bureau. Een vriendelijke lerares Duits, die als tolk heeft gefungeerd, leidt ons vanuit het stadscentrum naar de periferie en maakt ons attent op allerlei bijzonderheden in de stad, o.a. de Amsterdamse tramtoestellen en een Ooievaarsnest met een kunstooievaar welke de afgelopen dagen gezelschap werd gehouden door een echte Ooievaar (die helaas afwezig bleek te zijn). Overigens zijn aardewerk kunstooievaars, evenals dito Kaanvogels en tuinkabouters kennelijk erg populair hier. Vooral in de streek rond Poznan lijkt de productie van dat soort keramiek een echte “booming industry”. De route vanaf Poznan oostwaarts gaat weer over een erg slechte weg, waarvan de vluchtstrook tevens wordt benut als inhaalstrook en als parkeerplaats om appels te venten! Poolse chauffeurs vertonen allerlei merkwaardige capriolen, zoals dubbel inhalen ondanks naderend tegemoetkomend verkeer. Het landschap tijdens dit traject is nogal gecultiveerd, grootschalige landbouw, laagstam fruitteelt, ook mijnschachten. We zien onderweg regelmatig Ooievaarsnesten, Bruine- en Grauwe Kiekendieven. Tijdens een korte rustpauze bij een moerassig terrein in de omgeving van Treblinka struikelt Henk Bouwhuis bijkans over een Draaihals en zien we ook nog twee Grutto's en twee Bruine Kiekendieven. Voor een bezoek aan het Monument hebben we feitelijk geen tijd meer ten gevolge van het ochtendoponthoud. Na een haastrit (de busjes heten immers “Sprinter”!) in het schemerduister bereiken we om 21.45 uur de jeugdherberg in Bialowieza, waar we aansluitend warm eten.

Maandag 27 april

Om 06.00 uur wandelen we vanaf de jeugdherberg naar het strikte reservaat (4747 ha) Nationaal Park Bialowieza, dat deel uitmaakt van het grensoverschrijdende en zeer uitgestrekte laaglandbosgebied van Bialowieza. Het is prachtig, zonnig weer met een lichte bries. In het parklandschap direct bij het dorp zien we o.a. minimaal twee Draaihalzen en mooi de Middelste Bonte Specht bij het nesthol. Noordse Nachtegalen horen we her en der en de Appelvink is opvallend algemeen. Om ca. 07.00 uur staan we bij het reservaathek, vanwaar we door een Poolse gids (en nog een extra begeleider) worden rondgeleid tijdens de wandeling door het fraaie oerbos met imponerende woudreuzen en weelderige onderbegroeiing. De torenhoge fijnsparren, grove dennen, linden, essen, haagbeuken en winter- en zomereiken (tot 45 m) maken veel indruk, evenals de talloze dode stronken en stammen op de bosbodem. Vochtige bosgedeelten met veel zwarte elzen vormen een favoriete biotoop voor de Witrugspecht, welke we inderdaad ook al heel spoedig te zien krijgen (evenals Grote Bonte en Zwarte Specht). De gids laat ook zien hoe een Witrugspecht heet systematisch een spar heeft ontdaan van de schors. Zeer karakteristiek voor het terrein zijn de volop zingende Withalsvliegenvangers en Taigaboomkruipers.

Ook de Fluitslager komt opvallend talrijk voor, evenals de Vink welke hier overigens zijn liedje pleegt af te sluiten met een apart spechtachtig tikje. Tijdens een rustpauze bij het riviertje Narewka zien we twee parende Buizerds en even later mooi een laag overvliegend mannetje Grauwe Kiekendief. Tijdens de terugwandeling zien we boven het bos onze eerste Schreeuwarend en later nog mooi twee exemplaren aan de rand van het reservaat.

Tijdens de middag is er geen vast programma. Sommigen liggen in de zon te relaxen (ondertussen genietend van zwevende Schreeuwarenden) of zijn aan het wandelen (Roodborsttapuit, Paapje, e.a. aan de lijst toevoegend), andere zijn aan het geld wisselen in de nabijheid van Hainowka. s' Avonds horen we aan de rand van het dorp het gekwaak van talloze boomkickers en groene kikers en tevens het onmiskenbare "crex crex" van de Kwartelkoning. Boven de parkvijvers vliegen vleermuizen. Een korte uilenexcursie levert helaas geen enkele uil op, maar er wordt wel tweemaal een edelhert bok waargenomen.

Dinsdag 28 april

Het zonnige weer laat ons niet in de steek en we gaan met de hele groep naar het stuwmeer van Siemianowka. Onderweg komen we door moerasbos met veel bosanemonen.

Bij het boerengehucht Pogorzelca zien we uit een boomgaard een Hop wegvliegen naar een bosrand. Tevens zien we twee Schreeuwarenden

in interactie met twee Raven. Verder noordelijk komen we door een open landschap met hooilanden en verspreid liggende boerderijen (waarop zich vaak een Ooievaarsnest bevindt). De landbouw is hier, in tegenstelling tot Tsjechië, tijdens de communistische periode kleinschalig en primitief gebleven.

Paarden zie je nog regelmatig voor karren op het veld werkzaam. Om 11.00 uur zijn we bij de zuidelijke dijk van het stuwmeer, waar we vervolgens enkele uren vertoeven.

Een groepje van 9 Witvleugelsterns zien we in soepele, kantelende vlucht in oostelijke richting over het diepblauwe water vliegen. Aan de noordoost- en oostkant van het meer bevindt zich een moerassige zone, waar we enkele Kraanvogels en meerdere roofvogelsoorten waarnemen.

Van de Zearend zien

we hier minimaal 3 exemplaren, waarvan 1 adult welke om 13.00 uur een ca. 30 cm lange vis verorbert. Er vliegen telkens Bruine Kiekendieven boven de rietzone (minimaal 2 paren) en we zien ook nog Buizerd, Sperwer en

Schreeuwarend (2 ex., met erbij mogelijk een Bastaardarend – o.g.v. massiever silhouet).

Wandelend aan de rand van de moeraszone vinden we ook bevervraatsporen (o.a. tot grove spaanders versnipperde populierstammetjes). In het zanderige terrein bij de zuidoostoever zien we zandhagedissen (o.a. een zeer fors vrouwtje) en in de zandgroeve boom-, groene- en bruine kikkers. In de omgeving ook nog een tweetal Klapekstres, met enig interactie gedrag. Nadat we nog een korte stop maken aan de westkant van het meer (hier veraf nog een 4^e Zearend) zien we op de terugweg tijdens een rustpauze bij een brug over de rivier Narewka een IJsvogeltje, welke in eerste instantie door iemand als een blauw blikje wordt gedetermineerd).

Woensdag 29 april

Vandaag is het “Wisenten speurdag”. De bedoeling is dat we met huurfietsen onder begeleiding van een gids op zoek gaan naar wisenten, waarvan er hier circa 300 ex. Voorkomen in een gebied ter grootte van Twente. We worden daartoe opgedeeld in een ochtend en een middag-groep. Met, oorspronkelijk uit Nederland afkomstige, fietsen die kwalitatief variëren van matig tot zeer slecht gaat om 09.00 uur de eerste groep onder leiding van de 68 jaar oude, maar nog zeer krasse gids Stefan op weg. Er zijn op een bepaalde plek in het bos wel talloze sporen en uitwerpselen te zien, maar de wisenten zelf laten ‘s ochtends helaas verstek gaan. In een vochtig en mooi bosgedeelte van het natuurreservaat Podolany nabij Grodek, waar gisteren door enkele groepsleden een Hazelhoen is gezien, toont Stefan nog wel twee oude en waarschijnlijk onbezette nesten van Zwarte Ooievaars in monumentale eiken. De middaggroep heeft meer geluk, want zij zien na lang speuren uiteindelijk toch drie wisenten, twee stieren en een vaars, in een

donker stuk van het bos staan. Vandaag worden overigens tijdens het “vrije dagdeel” door een aantal excursiedeelnemers o.a. nog een Hop en zelfs zeven Pestvogels gezien.

Donderdag 30 april

Om 09.00 uur vertrekken we uit Bialowieza om ons te begeven naar de volgende bestemming: het Biebrza Rivierdal. Tijdens de ochtendroute, via Bialystok, zien we in totaal minimaal 26 ooievaarsnesten. Bij een uitgestrekt moerasgebied langs de Narew ter hoogte van het dorpje Radule houden we een middagstop van 12.00 – 13.00 uur. Vanaf de restanten van een ingestorte brug kunnen we het gebied mooi overzien. We horen de Roerdomp en zien voortdurend jagende Boomvalken (minimaal 10 ex.). Boven het riet vliegen Bruine Kiekendieven en we zien ook een pooioverdracht tussen een mooi uitgekleurd mannetje en een vrouwtje met een opvallende rossigbruine dwarsgebandeerde staart. We zien ook een paartje Grauwe Kiekendieven, waarvan het mannetje hoog opschroeft, m vervolgens over te gaan in “zwiepvlucht” (met diepe, ritmische vleugelslagen), waarna hij spectaculair omlaag duikt, compleet met salto's. We vinden ook talrijke vraatsporen van bevers en zien zelfs twee keer op korte afstand een mink (Amerikaanse nerts). Tijdens een volgende korte stop zien we onder andere nog een vos op klaarlichte dag in een weiland. Ook houden we nog een korte stop bij de brug over de Biebrza bij Goniadz, waar we enkele groepen Zwarte Sterns en Witvleugelsterns. Mooi afstekend tegen een donkere wolkenformatie, in noordelijke richting over de rivier zien trekken. Met zwaar tegenlicht worden in de verte ook nog 4 Geoorde Futen herkend.

Tegen de avond arriveren we op de geïsoleerd liggende kampeerboerderij te Wolka Karwowska, aan de noordwestkant van het Biebrza Nationale Park. De Boerderij is eigendom van de uit Nederland afkomstige Rikus en zijn Poolse vrouw. Ze zijn bezig gastenverblijven te laten maken, zodat onze sanitaire voorzieningen beperkt zijn tot een waterput, met zeer verfrissend water, en enkele houten poepdozen. De eetkamer is weliswaar nog niet helemaal afgewerkt, maar wel gebruiksklaar. De lekkere, voedzame Poolse kost wordt bereid door twee lokale kokkinnen. In de schemering horen we rond de boerderij de trage roep van de knoflookpad en het geknor van de rugstreppadden.

Vrijdag 1 mei

Met nog steeds mooi weer gaan we vandaag een algemene verkenning maken van het Biebrza Nationale Park, waarbij met de drie busjes verschillende routes worden gereden. Een groep gaat in zuidelijke richting naar de onderstroomde gebieden langs de Narew bij Wizna. Gisteren was op initiatief van Frans Kruse al een eerste verkenning gemaakt en dat was een daverend succes, met o.a. indrukwekkende aantallen Kemphanen en twee Grote Zilverreigers. Ook vandaag is het hier ornithologisch genieten. Vooral de groepsgewijs foeragerende Witvleugelsterns maken veel indruk. Het “moerassternscala” is overigens helemaal compleet, want ook Zwarte Sterns en Witwangsterns zijn van de partij, evenals de Dwergmeeuw. Een deels ondergelopen weggetje wordt door Kemphanen benut als baltsplaats. Vanuit het busje kunnen de bonte mannetjes tot op korte afstand bewondert worden. Ook verscheidene Bosruiters laten zich door het busje meermaals tot op enkele meters benaderen. Op grotere afstand vliegen regelmatig wolken van honderden Kemphanen boven het drassige terrein. Veraf vertoeft er een groep van ruim tweehonderd

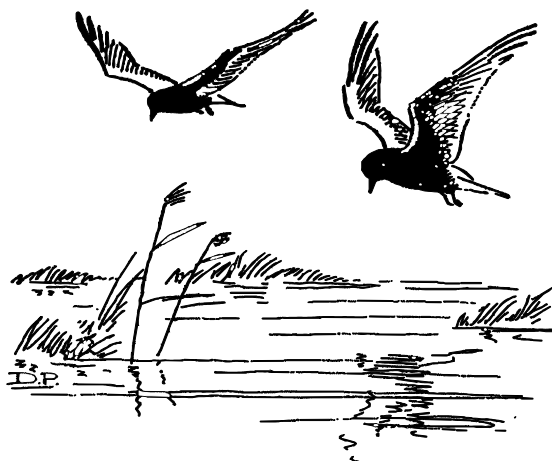
Kraanvogels, met op de voorgrond tientallen Knobbelzwanen. Op de terugweg doet een Visarend zijn naam eer aan door succesvol naar een vis te duiken.

De vogelaars in beide andere busjes bezoeken de meer centrale delen van het Nationale Park, waarbij we een afwisselend door moeraslandschap en gecultiveerd landschap rijden. We passeren talrijke kleine boerengehuchten, waar steevast een aantal Ooievaars nestelen. Tijdens de dagroute van het "Almelose" busje, via Woznawiez, Ciszewo, Belda, Grajewo, Ruda, Kapice, Ciemnoszyje, Osowiec, Goniadz, Dollistowo, Lasionowo, Kopiec en Orzechowka, worden ruim 64 bezette nesten geteld waarbij er waarschijnlijk nog wel enkele over het hoofd zijn gezien. Bij het Rudzki-kanaal zien we ook nog een foeragerende Zwarte Ooievaar.

Een greep uit de verdere waarnemingen vandaag in het centrale gebied: een Klapekster, een Poelsnip mooi bij daglicht ter hoogte van Grzedy, een koppel Schreeuwarenden schroef- en glijvluchten makend, meerdere Bruine- en Grauwe Kiekendieven, mooie vogelconcentratie bij ondergelopen oeverlanden langs de Biebrza tussen Budne en Goniadz, o.a. 50 Witvleugelsterns.

's Avonds wordt het moerasgebied bij Grzedy nogmaals bezocht. We zien minimaal 10 baltsende Watersnippen. Op de plek waar 's ochtends de Poelsnip is gezien. Laat hij alleen zijn geluid horen zonder zich te vertonen.

Zaterdag 2 mei

Het weer blijft zonnig met af en toe een wolkje. Vandaag wordt het Narew-overstromingsgebied bij Wizna bezocht door de groep “Almelo”. Het scala aan soorten dat wordt waargenomen komt grotendeels overeen met dat van de twee voorgaande dagen, al liggen de aantallen sterns beduidend lager, vermoedelijk omdat een deel van de vogels inmiddels verder is getrokken. Er wordt ook weer een Grote Zilverreiger gesignaleerd. De andere groepen bezoeken vandaag de centrale delen van het Nationale Park. Een deel van de Twentse vogelaars maakt een 9 km lange “groene wandeling”, welke in de natte stukken meer het karakter krijgt van een survivaltocht. Over honderden meters springen ze van pol tot pol en proberen ze de bergschoenen droog te houden. Kees krijgt een “natte poot” omdat hij van een tak afglijdt, maar gaat stug door ook als er vervolgens nog twee natte passages moeten worden genomen. Gerrit zorgt voortdurend voor kwinkslagen en de daarmee gepaard gaande lachsalvo's doe de stemming verder stijgen tijdens deze avontuurlijke tocht, waarbij soorten worden waargenomen als Klapekster, Kraanvogel en Schreeuwarend.

's Avonds gaan twee busjes naar Budy, waar zich een speciaal houten observatieplatform bevindt bij een baltsplaats van Poelsnippen. Het Biebrza Nationale Park vormt een van de laatste bolwerken van deze unieke en schaarse vogelsoort welke in de meeste andere delen van Europa hoogstens als dwaalgast wordt gesignaleerd (hoe hij in die hoedanigheid op het honderd gulden-biljet terecht is gekomen is overigens een ornithologisch raadsel!). Kennelijk geniet de observatieplek al behoorlijke bekendheid, want hoewel het platform eigenlijk ruimte biedt aan een dozijn waarnemers, proppen zich allengs tientallen vogelaars bijeen op de wiebelende planken. De verhouding vogelaar : Poelsnip komt ruim boven de 10 : 1, met een uitschieter van meer dan 15 : 1. In de schemering kunnen we op de baltsplek tenminste vier Poelsnippen gelijktijdig zien dansen en springen. Frappant zijn de zeer merkwaardige baltsgeluiden, heel anders dan van de Watersnip waarvan er bij het zandpad al voor zonsondergang verscheidene baltsvluchten uitvoerden. Enkele groepsleden zien tijdens de terugwandeling nog twee Houtsnippen. Verder horen we hier verscheidene Kwartelkoningen, veel Noordse Nachtegalen, Roerdomp, Waterral, Blauwborst, Snor, Sprinkhaanzanger en Koperwiek.

Tijdens de terugrit, over een stille weg door een uitgestrekt bosgebied, blijft het “Almelose” busje wat achterop teneinde aldus betere observatie mogelijkheden te hebben voor overstekende zoogdieren. Het andere busje komt even later terugrijden, omdat gedacht wordt dat de Almelose groep problemen heeft. Daarna vervolgen we onze route weer en doen om circa 21.20 uur een unieke waarneming; twee wolven!

In het schijnsel van de grote lichten kunnen we ze op korte afstand in de berm zien lopen. Opvallend zijn de relatief lange poten en de soepele, verende loopwijze. En dan te bedenken dat in het hele nationale park slechts zo'n 15 wolven schijnen voor te komen. “Het geluk is altijd daar, waar ik niet ben....” (dacht ons aller voorzitter).

Zondag 3 mei

Nog steeds prachtig weer! Een dag met gevarieerde activiteiten. Er worden onder andere observaties gedaan in het middendeel van het parkgebied, vanaf een uitkijktoren bij Osowic. Rietzanger en Buidelmees laten zich hier mooi observeren en er vertoont zich ook een ringslang (een twee jaars exemplaar met duidelijke gele halsvlekken). Aldert Ziet een Zearend ganzen opjagen. Enkele kilometers verderop worden in korte tijd veel fraaie

waarnemingen gedaan nabij het gehucht Budne, vanwaar men uitzicht heeft over overstroomde weilanden langs de Biebrza, met op de achtergrond de stad Goniadz. Hier veel Witvleugelsterns, Zwarte Sterns en Kemphanen. Een greep uit de overige waarnemingen: zowel een juveniele als volwassen, met tak slepende, Zeearend, een Zwarte Ooievaar, langzaam cirkelend pal boven de waarnemers; een vlucht van 19 langstreckende Kraanvogels; een schreeuwend vrouwtje Havik (een relatief schaars geziene soort overigens); Kees ziet nog een Hop. In het zuidwestelijk deel van het parkgebied genieten andere waarnemers vandaag van een ornithologische delicatessen, waar de voorgaande dagen vergeefs naar werd uitgekeken; nabij Burzyn kunnen verscheidene Ortolanen observeren.

Een aantal reisgenoten maken vandaag een kano tocht op het riviertje Jegrznia. Met één van de busjes worden ze direct na het ontbijt weggebracht naar een kanoverhuurbedrijf. Aangezien de kano's aanvankelijk nog niet ter plekke zijn moet er een uur gewacht worden. Tijdens het wachten komt Frans op het idee, de daar wonende boer te vragen of hij mag rondkijken op het bedrijf. Dat blijkt geen probleem en de andere sluiten zich direct aan bij de rondleiding. De wel zeer gastvrije boer toont met plezier zijn stallen en houtzagerij en nodigt de groep zelfs uit in zijn woning. Erg leuk om te zien hoe zo iemand leeft! Via onze begeleider Pjotr is nog een beetje te volgen wat de boer zoal vertelt. Na deze interessante mini-excursie worden de kano's en bagagetonnen op een wagen geladen en kunnen kanovaarders op de wagen daarachter. Met een trekker worden de wagens naar het startpunt van de tocht gebracht. De weg voert over enkele kilometers hobbelige zandpad. Een aantal stobalen in de passagierswagen fungeren als zitplaats. Na ongeveer een half uur wordt het vertrekpunt bereikt, waarna kano's en bagage worden afgeladen en de tocht begint. De verdeling over de vijf kano's is als volgt: Emmy en Martin, Frans en Jacquelin, Dick en Ruud, Pjotr met vrouw en dochter, Mathijs en Niek. De eerste de beste hindernis (een overhangende boomstam) zorgt al voor problemen. Waar 4 kano's ternauwernood overeind blijven, gaan de Hoyers kopje onder, met als resultaat een nat paspoort en een verrekijker minder. Frans doet nog dapper meerdere duikpogingen om de kijker te vinden. Helaas vergeefs. Vermoedelijk is de kijker meegesleurd door de stroming. In ornithologisch opzicht verloopt de tocht fortuinlijk. Terwijl Kleine Karekiet, Rietzanger en Rietgors het gezicht van gehele tocht bepalen, worden op het eerste deel o.a. waargenomen: Kramsvogel op nest, Snor, Paapje, Middelste Bonte Specht, Fluiters, Koekoek, Witgatje en paartje Knobbelswanen. Tevens worden de Hop en het knoflookpad gehoord. De tocht zelf is ook niet onaardig. Het sterk meanderende riviertje met aan weerszijden nog behoorlijke rietkragen baant zich een weg door een fraai afwisselend landschap. Dat is ook te merken aan de verscheidenheid aan vogels. Tijdens het tweede gedeelte worden dan ook weer andere soorten waargenomen, zoals Schreeuwarend (baltsvlucht op korte afstand!), Grauwe Kiekendief, roepende Kwartelkoningen en een groep van 19, vlak boven de kano's cirkelende Ooievaars. Dick ziet tijdens dit traject nog een bever net voor de kano vanaf de oever het water in plonzen. Op het laatste stukje worden nog Grote Karekiet, Waterral, Grutto, Gele Kwikstaart en Geelgors opgemerkt. Enigszins moe en verbrand, maar voldaan komen de kanovaarders laat in de middag aan bij het eindpunt van de tocht, waar de zoon van de boer ook weldra arriveert met zijn trekker om de groep weer op te halen.

Maandag 4 mei

Na het ontbijt maken we een groepsfoto en nemen afscheid van Rikus en zijn vrouw en de twee kookmeisjes. Om 08.00 uur vertrekken we en rijden we via Elk, Orzysz en Olsztyn door het landschappelijke fraaie Mazurische merengebied. Onderweg worden 's ochtends o.a. nog Grauwe Kiekendief (3 mannetjes tegelijk baltsend bij Orzysz), enkele Bruine kiekendieven en enkele Grote Zaagbekken gezien. We tellen 's ochtends 17 bezette en 2 onbezette ooievaarsnesten. Tijdens de middagroute (via Bydgoszcz, Walcz en Gorzow Wielkopolski) slaat het weer om: eerst lichte motregen, gevolgd door plensbuien.

Niettemin zien we o.a. enkele Bruine Kiekendieven, boven koolzaadvelden, en tellen nog 16 bezette, 2 mogelijk bezette en 6 onbezette vervallen Ooievaarsnesten. Al met al lijkt het erop dat meer naar het westen toe, waar het land wat welvarender uitziet, er sprake is van niet meer bezette ooievaarsnesten.

Door het provinciale karakter van de wegen, met vaak slecht wegdek en zwaar verkeer, zijn we 13 uur onderweg om ca. 550 km af te leggen. Tegen 21.00 uur komen we aan bij het aan een meer gelegen hotel te Lubniewice.

Dinsdag 5 mei

's Ochtends maken enkele nog een korte verkenning langs het meer. Ze zien Oeverzwaluwen, een paartje Brilduikers en horen de Wielewaal. Om 08.45 uur vertrokken. Aanvankelijk redelijk weer. Onderweg worden vanaf de Autobahn nog regelmatig waarnemingen gedaan. We zien nog enkele Bonte Kraaien. De grens van hun verspreidingsgebied valt samen met de Elbe want na het passeren daarvan zien we weer de zwarte representanten van Corvus corone. Om 14.45 wordt er een vos gezien; hij loopt met een prooi in de bek over de akker. Kort na de middagtussenstop is er enige tijd sprake van filevorming t.g.v. wegwerkzaamheden. Ondertussen passeren we een grote vuilstortplaats, waar zich dan juist een mooie concentratie roofvogels bevindt, minimaal 11 Rode Wouwen, 1 Zwarte Wouw, 2 buizerds en 1 vrouwtje Bruine Kiekendief. Ook tijdens de rest van het Autobahntraject zien we nog verscheidene roofvogels, zoals 2 zwarte wouwen, en ook 2 Ooievaars ondanks en inmiddels regenachtige weer. Rond 19.00 uur zijn we weer op Twentse bodem en zit onze trip naar Polen er weer op. Al met al een zeer geslaagde reis; boeiende natuur, mooie vogelwaarnemingen, ideale weersomstandigheden en veel gezelligheid. Met dank aan de organisatoren en de chauffeurs.

Soortenoverzicht Polenreis

Alleen soorten die door ten minste twee waarnemers met zekerheid zijn vastgesteld zijn opgenomen in de lijsten. Van enkele soorten, o.a. Roerdomp, is alleen het geluid waargenomen.

Soortenlijst voor alle 174 waargenomen soorten.

Blw = Bialowieza gebied

Bbz = Biebzra Vallei

O = Overige

Soort	Blw	Bbz	O	Soort	Ex.	Co.	O
Dodaars		●		Havik	●	●	
Fuut	●	●	●	Buizerd	●	●	●
Geoorde Fuut		●		Ruigpootbuizerd	●		
Aalscholver	●	●	●	Zeearend	●	●	●
Roerdomp		●		Schreeuwarend	●	●	
Grote Zilverreiger		●		Visarend		●	
Blauwe Reiger		●	●	Torenvalk		●	●
Zwarte Ooievaar		●		Boomvalk		●	●
Ooievaar	●	●	●	Korhoen		●	
Knobbelzwaan	●	●	●	Hazelhoen	●		
Wilde Zwaan		●		Patrijs		●	
Grauwe Gans	●	●		Fazant	●	●	
Kolgans		●		Kwartelkoning	●	●	
Toendrarietgans		●		Porseleinhoen	●		
Wilde Eend	●	●	●	Waterral	●	●	
Krakeend	●			Waterhoen		●	
Pijlstaart		●		Meerkoet	●	●	
Slobeend	●			Kraanvogel	●	●	●
Wintertaling	●	●		Kleine Plevier	●		
Zomertaling	●	●		Bontbekplevier		●	
Tafeleend		●	●	Goudplevier		●	
Kuifeend	●		●	Kievit	●	●	●
Brilduiker		●		Bonte Strandloper		●	
Grote Zaagbek			●	Kemphaan	●	●	
Grauwe Kiekendief	●	●	●	Wulp	●	●	
Blauwe Kiekendief		●		Grutto	●	●	●
Bruine Kiekendief	●	●	●	Tureluur	●	●	
Rode Wouw			●	Zwarte Ruiter		●	
Zwarte Wouw			●	Groenpootruiter		●	
Sperwer	●	●	●	Bosruiter		●	

Soortenlijst voor alle 174 waargenomen soorten.

Blw = Bialowieza gebied

Bbz = Biebzra Vallei

O = Overige

Soort	Blw	Bbz	O	Soort	Ex.	Co.	O
Oeverloper	●	●		Kleine Bonte Specht	●		●
Witgatje	●	●		Drieteenspecht	●		
Houtsnip	●	●		Veldleeuwerik	●	●	●
Poelsnip		●		Boerenzwaluw	●	●	●
Watersnip	●	●		Huiszwaluw	●	●	
Bokje		●		Oeverzwaluw			●
Dwergmeeuw		●		Wielewaal			●
Kokmeeuw	●	●	●	Graspieper	●	●	
Zilvermeeuw	●	●		Boompieper	●	●	
Stormmeeuw		●		Witte Kwikstaart	●	●	
Visdief	●	●	●	Gele Kwikstaart	●	●	
Dwergstern		●		Grote Gele Kwikstaart			●
Zwarte Stern	●	●		Pestvogel	●		
Witvleugelstern	●	●		Heggenmus	●		
Witwangstern		●		Blauwborst		●	
Houtduif	●	●	●	Roodborst	●	●	
Holenduif	●			Noordse Nachtegaal	●	●	●
Turkse Tortel	●	●	●	Gekraagde Roodstaart	●	●	
Koekoek	●	●	●	Zwarte Roodstaart	●	●	●
Bosuil	●			Paapje	●	●	
Gierzwaluw			●	Roodborsttapuit	●		
IJsvogel	●	●		Tapuit	●		
Hop	●	●		Merel	●	●	
Draaihals	●	●	●	Kramsvogel	●	●	●
Zwarte Specht	●		●	Koperwiek		●	
Groene Specht	●			Grote Lijster		●	●
Grijskopspecht	●			Zanglijster	●	●	
Middelste Bonte Specht	●			Sprinkhaanzanger		●	
Grote Bonte Specht	●	●	●	Snor	●	●	
Witrugspecht	●			Grote Karekiet	●	●	

Soortenlijst voor alle 174 waargenomen soorten.

Blw = Bialowieza gebied

Bbz = Biebzra Vallei

O = Overige

Soort	Blw	Bbz	O	Soort	Ex.	Co.	O
Kleine Karekiet		●		Gaai		●	
Rietzanger	●	●		Notenkraker		●	
Braamsluiper	●	●	●	Ekster	●	●	●
Grasmus		●		Kauw	●	●	●
Zwartkop	●	●		Raaf	●	●	●
Tuinfluiser			●	Bonte Kraai	●	●	●
Fluiser	●	●		Zwarte Kraai			●
Fitus	●	●		Roek	●	●	●
Tjiftjaf	●	●	●	Ringmus	●	●	
Goudhaan	●			Huismus	●	●	●
Bonte Vliegenvanger	●		●	Vink	●	●	●
Withalsvliegenvanger	●			Keep	●		
Baardmannetje		●		Appelvink	●	●	●
Buidelmees		●		Europese Kanarie	●	●	●
Matkop	●		●	Sijs	●		
Glanskop	●		●	Groenling	●	●	●
Kuifmees	●			Putter	●	●	●
Pimpelmees	●		●	Goudvink	●		
Koolmees	●		●	Kneu	●	●	
Zwarte Mees	●			Kruisbek	●		
Staartmees	●			Grauwe Gors		●	●
Winterkoning	●	●	●	Geelgors	●	●	
Boomklever	●		●	Ortholaan		●	
Boomkruiper			●	Rietgors	●	●	
Taigaboomkruiper	●						
Grauwe Klauwier	●						
Klapekster	●	●					
Spreeuw	●	●					